

פנינים

עיונים וביאורים קצרים

חיוב מיתה ל"הירא את דבר ה'"

ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים
ומהיכן היו הבהמות הללו, אם תאמר משל מצרים, הרי
נאמר וימת כל מקנה מצרים . . משל מי היו, מהירא את
דבר ה'. מכאן ה' ר' שמעון אומר כשר שבמצרים הרוג,
טוב שבנחשים רצוץ את מוחו
(יד, ז. רש"י)

לכאורה צריך ביאור, הרי אין דרכו של רש"י
בפירושו להביא ענינים שאינם נוגעים לפירוש
המקראות, וא"כ מכיון שלתירוץ הקושיא "מהיכן
היו הבהמות" די לפרש שבאו "מהירא את דבר
ה'", מדוע מוסיף "כשר שבמצרים הרוג", הרי אין
זה מוסיף לכאורה בפירוש הכתובים?
ויש לומר הביאור בזה:

נותני הבהמות, שהיו מ"הירא את דבר ה'", בוודאי
היו בעצמם גם בעת קריעת ים סוף (ראה גם לבוש האורה
כאן), וא"כ סופם ה' ככל המצריים שהיו בעת קריעת
ים סוף, ש"לא נשאר בהם עד אחד" (יד, כח).

והנה, פשוט שעונש המצריים בעת קריעת ים
סוף לא ה' מחמת רדיפתם את ישראל, שהרי
רדיפה זו באה אחרי ש"וחזקתי את לב פרעה
ורדף" (יד, ד), ופשוט שאין לענוש את המצריים
מחמת מעשה שעשו כתוצאה מזה שחזק ה' את
לבם, אלא העונש בא על זה שעינו את ישראל
ושעבדו אותם ריבוי שנים.

וא"כ, הוקשה לרש"י, מפני מה נענשו גם
"הירא את דבר ה'" ליהרג בקריאת ים סוף, וכי רק
משום שנתנו בהמתם לרדוף את ישראל נתחייבו
מיתה? וע"ז מתרץ "כשר שבמצרים הרוג", שמזה
שנתחייבו מיתה הרי זה מוכיח שגם ה"יראים" היו
שווים לשאר המצריים בשנאתם העצומה לישראל,
ובדוגמת "טוב שבנחשים", דשנאה זו פעלה על כ"ה
המצריים לענות את ישראל. ומפאת שנאה זו נגזר
גם על "הירא את דבר ה'" שימותו, עד ש"לא נשאר
בהם עד אחד".

(נ"פ לקומי שיחות חמ"ז עמ' 148 ואילך)